

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Mitä tehdään sitten, kun palvelurakenteet on muutettu?

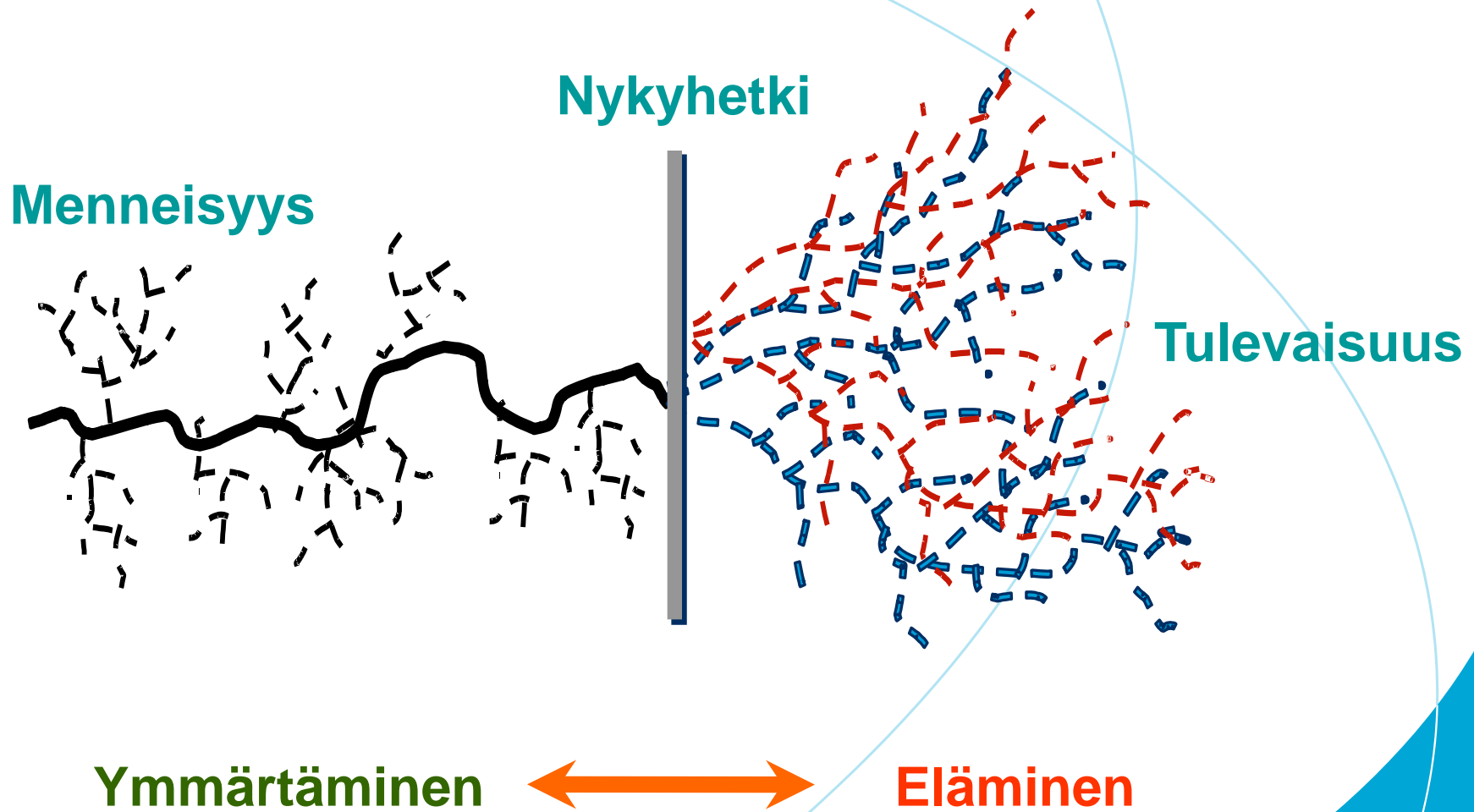
22.9.2009

Antti Kuopila

Erityisasiantuntija

Kuntaliitto

Menneisyys ja tulevaisuus

Kunta matkalla – mihin?

- Onko kunnilla selvillä niiden nykyinen perustehtävä? (missio)
- Onko kunnilla selvillä se mihin ne pyrkivät? (visio)
- Onko kunnilla selvillä se miten ne perustehtävänsä mukaan pääsevät sinne, mihin pyrkivät (strategia)
- Onko kunnilla selvillä ne toimenpiteet (sis. ohjelmat ja projektit), jotka toteuttavat strategiaa

Onko muutoksille edellytyksiä?

- Uuden toimintamallit eivät ikinä asetu 'neitseelliseen' ympäristöön, vaan käytössä on moninaisia malleja/toimijoita, joilla on vakiintuneet käytäntönsä
- Muutosvastarintaa esiintyy, vaikka tarjottu ratkaisu olisi hyvä
- Onnistuneen muutoksen edellytykset:
  - Muutospaineet
  - Selkeä yhteinen visio
  - Muutuskapasiteetti
  - Toteutuskelpoiset hankkeet

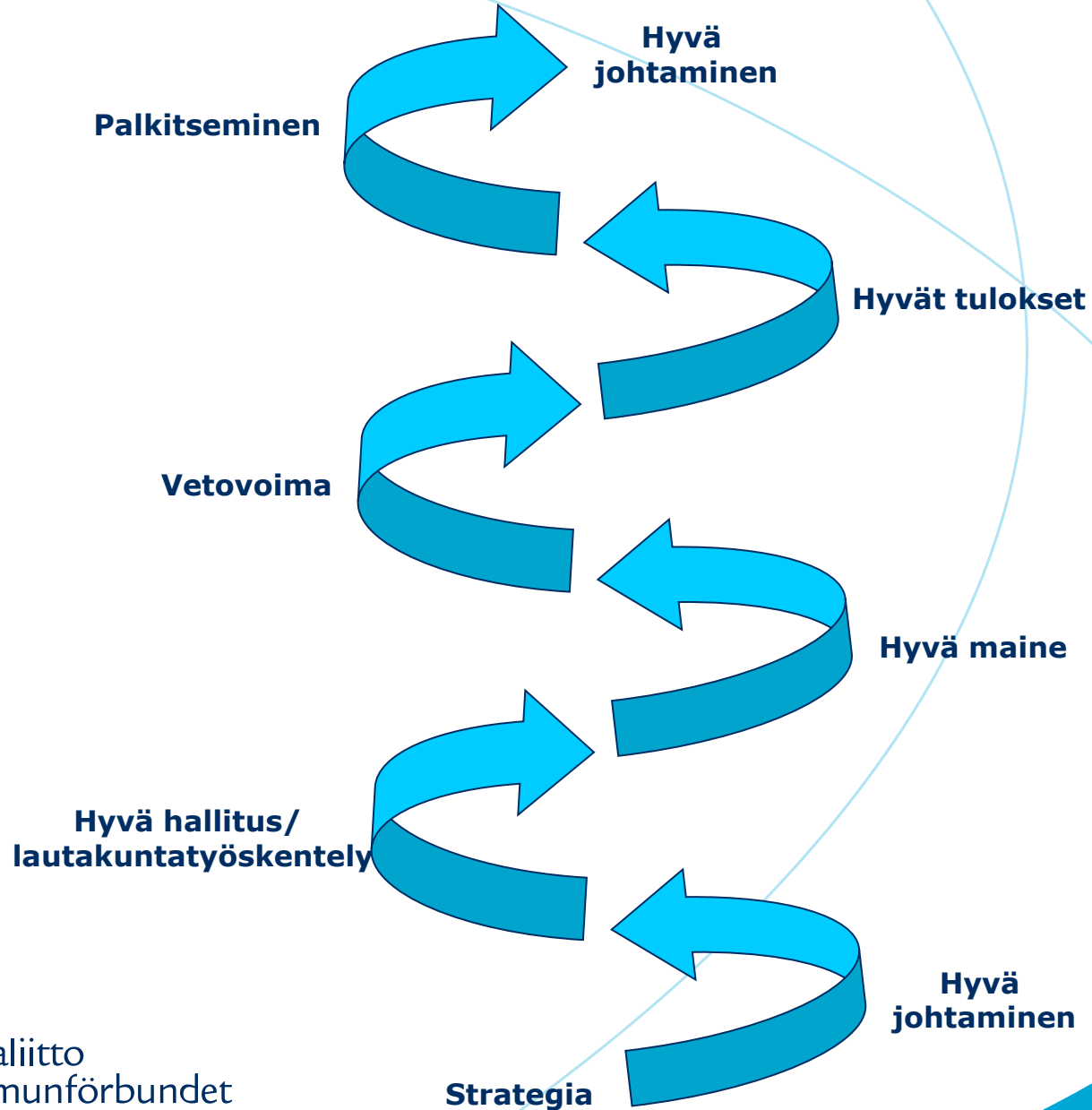
Kokonaisuuksien hallinnalla kohti vaihtoehtojen maailmaa

- **Rakenne**
  - **Paras -hanke** ja kunnall. palvelujen tuottamisen vaihtoehdot
  - **Verkostomallit** (kumppanuus, asiakaslähtöiset arvoketju- ja alihankintamallit, yritysrenkaat)
- **Prosessi**
  - **Palvelutuotannon ohjaus** (ohjausjärjestelmä, kustannuslaskenta, strategiset kumppanit)
  - **Asiakkuuksien hallinta** (tarpeet, seuranta)
  - **Kysynnänhallinta** (ennustaminen, ajantasainen tieto tarvittavista palveluista, asiakkaiden aktivointi, resurssiohjaus, palvelutoimialajohtaminen)
  - **Toimituksien hallinta** (nopean vasteen toimintamallit, toimittajaverkon hallinta, hankinta-, kilpailutus- ja sopimusosaaminen sekä laadunvarmistus)
  - **Tietojärjestelmät** (asiakasjohteisuus, tietointensiiviset prosessin osat, digitaalisuus, informaatioteknologia)
- **Tuote**
  - **Asiakasosallisuus** (kehittäjänä ja määrittäjänä)
  - **Tuotteistus** (palvelujen kehittämisprosessi, kaupallistaminen, laadun todentaminen)
  - **Arvotarjooma** (monen eri toimijan yhteinen palvelutuote)

Palvelustrategia – luottamushenkilön tärkeä johtamisväline

Paras-uudistuksen kuntaryhmät	Palvelustrategiatyössä korostuvat		Totuudessa korostuvat tulosten mittaaminen ja strategian tarkistaminen
	Yleiset painotukset	Erityiset painotukset	
Kuntaliitoskunnat Kuntalaisten, luottamushenkilöiden, yritysten, yhdistysten ja muiden osallisten saaminen mukaan palvelustrategiatyöhön	Henkilöstöressurit Kuntatyön tuloksellisuus	Palvelurakenteiden yhdistäminen Henkilöstövoimavarojen johtaminen Lähipalvelut	
Yhteistoiminta-alueet Peruskunnan ja YT-alueen välisen yhteytyön vahvistaminen palvelustrategiaprosessissa	Palvelujen uusi organisointi ja kehittäminen Palvelujen tutkimus- ja kehittämistoiminta	Palvelutarpeiden yhteensovittaminen ja hallinta Lähipalvelut YT-alueen päätöksenteko	
Nykyiset kunnat jatkavat Sisäisten uudistamistarpeiden tunnistaminen	Hyvät käytännöt Toimintakulttuurien erot Talouden haasteet	Palveluiden sisäinen uudistaminen Kuntien välinen kilpailu Muuttoliike	
Kaupunkiseutujen kunnat	Palvelutarpeiden kasvu Hallinnon ja johtamisen uudistaminen	Palveluiden käyttö yli kuntarajojen	
Erit. vaikeassa taloudellisessa asemassa olevat kunnat	Asiakaslähtöisyyden ja käyttäjädemokratian vahvistaminen	Palvelujen turvaaminen	

Hyvän johtamisen myönteinen spiraali

Johtamisjärjestelmän osa-alueet

- 1. Toimiva johtamisjärjestelmä ja strategian toimeenpano.**
- 2. Selkeä sopimus:** Perustarkoitus, hallinto ja päätöksenteko, henkilöstöä ja taloutta koskevat määräykset. Hallintosääntö täydentää.
- 3. Yhteinen ymmärrys perustehtävästä ja tavoitteista** – sopimuksen läpikäynti yhdessä lisää ymmärrystä yhteisestä perustehtävästä.
- 4. Tulosalue- ja yksikkömäärittelyt,** valta ja vastuusuhteet, jory, johtajien ja esimiesten valinta
- 5. Oikeudenmukainen palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmä**
- 6. Johtamisen välineet käyttöön:** strategia, hyvän toimielintyön pelisäännöt, strateginen hankesalkku, johtajasopimus, seuranta- ja arviointi ym.

Luottamus on aina koetuksella – epäluottamuksen kielteinen kierre

1. Epäily alkaa lisääntyä: asioita aletaan panna pöydälle, tarkastella ja varmistella
2. Päättäjät alkavat pohtia toisten kuntien/ryhmien motiiveja
3. Päättäjät alkavat vältellä toisiaan epävirallisissa yhteyksissä
4. Päättäjät alkavat pitää toisiaan ensin vastustajinaan ja sitten vihollisinaan
5. Usko yhteiseen tekemiseen rapistuu: päätöksenteon innovatiivisuus, laatu ja taloudellisuus heikkenevät, transaktiokustannukset kasvavat

Johtamisesta johtajuuteen – onnistuneen esimiestyön kriteerejä

- 1. Läsnä oleva ja keskusteleva johtaminen** – *”muutosta ei voi johtaa etätyönä tai sähköpostitse”*
- 2. Rohkeus tarttua ongelmiin** – *”sellaiset esimiehet ovat hyviä, jotka uskaltavat keskustella työntekijöiden kanssa vaikeista asioista ja tuovat nämä esille”*
- 3. Esimerkillä johtaminen** – *”Tää johdon sitoutuminen, pystytäänkö johtamaan tämä kunnolla, ollaanko jäməköitä, pidetäänkö kiinni, ei lipsuta. Ei yhdellä kertaa olla yhtä mieltä ja toisella toista”*
- 4. Luottamuksen rakentaminen** – *”Meidän pitäisi kuitenkin kyetä hyödyntämään ihmisten osaamista sillä tavalla, ettei kenenkään ihmisarvoa niin kuin loukata, mielekkäitä tehtäviä.”*
- 5. Valmentava johtajuus** – *”Minun mielestä esimiehelle pitäisi myös antaa vähän koulutusta tähän miten niin kuin käytäntöön viedään ja miten pitää toimia”*

**Yhteinen
näkemys
tahtotilasta**

Väestön polarisoituminen

Väestörakenteen muutokset
-palvelutarve ja työvoimapula

Teknologia ja tiedon
siirtyminen

Lainsäädännön uudistukset

**Onnistuneen
kehittämisen
elementit**

**Palveluprosessit
Johtamiskulttuuri
Henkilöstövoimavarat**

Rakenne

Kiitos mielenkiinnosta!

Antti Kuopila

antti.kuopila@kuntaliitto.fi

09-771 2754, 050-345 2390